

ПЕШОМАДҲОИ ҲАМКОРӢ ДАР ДОИРАИ БУНӢДИ БАЙНАЛХАЛҚИИ НАҶОТИ АРАЛ МУШАХХАС ГАРДИДА

Президенти Ҷумҳурии Ўзбекистон Шавкат Мирзиёев бинобар даъвати Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон Эмомалӣ Раҳмон 14-15 сентябр бо сафари корӣ ба шаҳри Душанбе рафт.

муовини аввали Раиси Девони Вазирони Ҷумҳурии Қирғизистон Одилбек Қосималиев ва намоёндаи махсуси Котиби генералии СММ – роҳбари Маркази минтақавии СММ оид ба дипломатияи превентивӣ барои Осиёи Марказӣ Каха Имнадзе ширкат чустанд. Мувофиқи рӯномаи маҷлис натиҷаи сарварии Тоҷикистон дар Бунёди байналхалқии наҷоти Арал тӯли солҳои 2020-2023 баррасӣ гардид, бинобар масъалаҳои рӯзмарраи бехтар намудани вазъи экологӣ, хоҷагии об ва шароити иқтисодии ҳавзаи баҳри Арал табиқатан афкор ба амал омад, ҳамчунин пешомади вусъати минбаъдаи ҳамкории тарафайн дар доираи Бунёди муҳофизат гардида.

Президенти Ўзбекистон дар барномаи худ баргузорию бомуваффақияти Конфронси байналхалқии об таҳти Ҳамаҷониби Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон дар ситодхонаи Созмони Милалӣ Муттаҳидро махсус таъкид намуд. Бинобар натиҷаи ин чорабиниҳои таърихӣ чалби эътибори тамоми ҷомеаи байналхалқӣ ба масъала ва мушкилоти ҳаётан муҳими соҳаи об имконпазир гардид. Роҳбари давлати мо нақш ва аҳамияти ин сохторро тӯли 30 сол, аз замони бунёди он, дар ҳаллу фасли масъалаҳои аксуламал ба таҳдидҳои экологӣ, коркарди муносибатҳои ҳамкории тарафайн ба табиқатан афкор ба амал омад, таҷрибаи ноҳии ҳамкории бисёрҷанбаи кишварҳои Осиёи Марказӣ дар ҳаллу фасли яке аз муш-

килоти ҳиддатбарии миқёси ҷаҳонӣ ба шумор меравад, – зикр кард роҳбари давлати мо.

Дар қараёни зухур ёфтани таҳдид ва хуруҷҳои нав дар оқибати тағйироти ҷаҳонии иқлим таъкид гардид, ки зарурияти ин гуна ҳамкории минтақавӣ беш аз пеш меафзояд. Мушкилоти норасоии об дар Осиёи Марказӣ ҷиҳати мураккаб ва ҷиддӣ пайдо кардааст ва минбаъд мушкилтар мегардад.

Сарвари Ўзбекистон муҳимияти вазифаҳои таъминоти ҳуқуқӣ ва самаранокии идорагии шарикони бисёрҷанбаро қайд намуда, як қатор тақлифҳои амалиро ба табиқатан афкор ба амал омад, таҷрибаи ноҳии ҳамкории бисёрҷанбаи кишварҳои Осиёи Марказӣ дар ҳаллу фасли яке аз муш-

килоти ҳиддатбарии миқёси ҷаҳонӣ ба шумор меравад, – зикр кард роҳбари давлати мо.

Дар қараёни зухур ёфтани таҳдид ва хуруҷҳои нав дар оқибати тағйироти ҷаҳонии иқлим таъкид гардид, ки зарурияти ин гуна ҳамкории минтақавӣ беш аз пеш меафзояд. Мушкилоти норасоии об дар Осиёи Марказӣ ҷиҳати мураккаб ва ҷиддӣ пайдо кардааст ва минбаъд мушкилтар мегардад.

Сарвари Ўзбекистон муҳимияти вазифаҳои таъминоти ҳуқуқӣ ва самаранокии идорагии шарикони бисёрҷанбаро қайд намуда, як қатор тақлифҳои амалиро ба табиқатан афкор ба амал омад, таҷрибаи ноҳии ҳамкории бисёрҷанбаи кишварҳои Осиёи Марказӣ дар ҳаллу фасли яке аз муш-

килоти ҳиддатбарии миқёси ҷаҳонӣ ба шумор меравад, – зикр кард роҳбари давлати мо.

Дар қараёни зухур ёфтани таҳдид ва хуруҷҳои нав дар оқибати тағйироти ҷаҳонии иқлим таъкид гардид, ки зарурияти ин гуна ҳамкории минтақавӣ беш аз пеш меафзояд. Мушкилоти норасоии об дар Осиёи Марказӣ ҷиҳати мураккаб ва ҷиддӣ пайдо кардааст ва минбаъд мушкилтар мегардад.

Сарвари Ўзбекистон муҳимияти вазифаҳои таъминоти ҳуқуқӣ ва самаранокии идорагии шарикони бисёрҷанбаро қайд намуда, як қатор тақлифҳои амалиро ба табиқатан афкор ба амал омад, таҷрибаи ноҳии ҳамкории бисёрҷанбаи кишварҳои Осиёи Марказӣ дар ҳаллу фасли яке аз муш-

(Давомаш дар саҳ. 2.)

Сурати Хидмати матбуоти Президенти Ҷумҳурии Ўзбекистон.

Дар рӯзи аввали барномаи сафар дар Душанбе роҳбари давлати мо бо Президенти Тоҷикистон Эмомалӣ Раҳмон мулоқот кард ва дар чорабиниҳои Вохӯрии панҷуми машваратии сарони дав-

латҳои Осиёи Марказӣ иштирок намуд. Президент Шавкат Мирзиёев 15 сентябр дар ҷамъомади навбатии Шӯрои сарони давлатҳои муассиси Бунёди байналхалқии наҷоти Арал суҳанронӣ кард.

Дар қариб ҳамаҷониби Тоҷикистон гузашт, Президенти Ҷумҳурии Қазоқистон Қосим-Ҷумарт Тўқаев, Президенти Туркменистон Сердар Бердимӯхамедов, ҳамчунин

Қарори Президенти Ҷумҳурии Ўзбекистон

ДАР БОРАИ ЧОРАҲО ОИД БА ТАТБИҚСОЗИИ ХУШСИФАТ ВА САРИВАҚТИИ СТРАТЕГИЯИ «ЎЗБЕКИСТОН - 2030» ДАР СОЛИ 2023

Мувофиқи Фармони Президенти Ҷумҳурии Ўзбекистон аз 11 сентябри соли 2023 № ФП-158 «Дар бораи Стратегияи «Ўзбекистон - 2023», инчунин ба мақсади таъмини таҷрибаи хушсифат ва саривақтии Стратегияи «Ўзбекистон - 2023» дар Соли эътибор ба инсон ва таълими босифат:

1. Ба эътибор гирифта шавад, ки дар Стратегияи «Ўзбекистон - 2030» самтҳои афзалиятнокӣ зерин муайян шудаанд: фароҳам овардани шароити муносиб барои амали намудани неруи ҳар як шахс; таъмини некуаҳолии аҳолии таваҷҷуи рушди устувори иқтисодӣ; сарфои захираҳои об ва ҳифзи муҳити зист;

таъмини волеияти қонун, ташкили идораи давлатӣ, ки ба хидмат ба мардум нигаронида шудааст; собитқадамона давом додани сиёсати, ки ба таъминоти «давлати бехатар ва сулҳпарвар» асос ёфтааст.

2. Дар доираи самти Стратегияи «Ўзбекистон - 2030» оид ба фароҳам овардани шароити муносиб барои амали намудани имкониятҳои ҳар як инсон:

а) аз 1 январи соли 2024:

- таърифи тарғиботи таълим ва таълими таълимӣ ба тарбиягирандагон ташкилотҳои таълими тоҷикистон давлатӣ ҷудо кардани шире бо сафед, витамин ва минерал бой, инчунин маҳсулоти нони бо йод ганишуда ҷорӣ карда шавад;
- ба сифати таҷрибаи ҷамаи талабагонии синфҳои илтидоии ноҳияҳои Қўшқўпир ва Хонқонон вилоти Хоразм бо планшетҳои таълимӣ таъмин гардида, минбаъд ин таҷриба дар ҷамаи вилоти ҷумҳурии тадриҷан ҷорӣ карда шавад;
- амалии додани ҷуброн аз ҳисоби бучети давлатӣ барои пӯшонидани як қисми ставкаи фоизи қарзҳои бонкӣ ба миқдори то 20 миллиард сўм, ки бо пули миллиӣ барои ташкили фаъолияти муассисаҳои таълими таҳсилоти миёнаи умумии ғайридавлатӣ ҷудо карда мешавад, аз меъёри асосии Бонки марказӣ зиёд, вале на бештар аз 1,5 баробари андозаи он мешавад, ҷорӣ карда шавад;
- аз соли таҳсилоти 2023/2024 барои хонандагонии синфи 10-уми муассисаҳои таҳсилоти миёнаи умумӣ, ки хоҳиши азхудкунии касбҳоро доранд, курсҳои тайёр кардани касбҳои дар ҳудуди дахлдор серталаб ҷорӣ карда шавад;
- амалии додани ҷуброн аз ҳисоби бучети давлатӣ барои пӯшонидани як қисми ставкаи фоизи қарзҳои бонкӣ ба миқдори то 20 миллиард сўм, ки бо пули миллиӣ барои ташкили фаъолияти муассисаҳои таълими таҳсилоти миёнаи умумии ғайридавлатӣ ҷудо карда мешавад, аз меъёри асосии Бонки марказӣ зиёд, вале на бештар аз 1,5 баробари андозаи он мешавад, ҷорӣ карда шавад;
- аз соли хониши 2023/2024 сар карда, мактабҳои президентӣ ва махсус ҳамчун «мактабҳои асосӣ» барои муассисаҳои таъ-

лумоти миёнаи умумӣ муайян карда шавад. Ҳамзамон, «мактабҳои асосӣ» ба омӯзгорони муассисаҳои таҳсилоти миёнаи умумӣ аз рӯи барномаҳои нави таълими, усулҳои таълими таълими дарс ва усулҳои муосири баҳодиди дониши хонандагон таълим медиҳанд.

3. Муқаррар карда шавад, ки аз 1 январи соли 2024 инҳо амали карда шавад: ҷарроғии трансплантатсионӣ ҳуҷайраҳои бунёди мағзи устухон гематопозитӣ ба кӯдакони гирифтори бемориҳои онкогематологӣ дар Маркази гематология, онкология ва иммунологияи клиникаи кӯдакони ва Маркази миллии табибии кӯдакони;

табобати беморони гирифтори гепатити вирусӣ «С» ва кӯдакони гирифтори саратон, ки ба трансплантатсионӣ ҳуҷайраҳои гематопозитӣ мағзи устухон ниёз доранд, пура аз ҳисоби бучети давлатӣ.

4. Тартибе муқаррар карда шавад, ки мувофиқи он:

- а) аз 1 октябри соли 2023 тартиби пеш бурдани «корхона оид ба хидматҳои иқтисодӣ» дар алоҳидагӣ аз рӯи ҳар як оила, ки ба вазияти мураккаби ҳаёти афтадаанд ё ки бо ҳавфи баланди мондан дар ҷунун вазият қарор доранд, ҷорӣ карда шавад. Дар ин бобат расондани хидматрасони иқтисодӣ, аз қабили бехтар намудани шароит дар ин оилаҳо, таъминоти онҳо бо воситаҳои табобатӣ ва доруворӣ, ба муассисаҳои таълими тоҷикистон ва мактаби ҷойгир кардани кӯдакон, расондани ёри моддӣ ба онҳо пешбинӣ шудааст;
- б) аз 1 январи соли 2024:

дар муассисаҳои табибии шаҳри Тошқанд механизмҳои суғуртаи давлатии табибӣ тадриҷан ҷорӣ карда мешавад, ки ҷорӣ намудани ҳаҷми аз тарафи давлат кафолатдода шуда хидмати табибии бепул ва номӯйи дорувориро аз рӯи ғурӯҳҳои беморҳои пешбинӣ шудаанд;

корхона оид ба таъмини маъёноти бо воситаҳои протезивги ортопедӣ, офтянбаҳӣ ва доруворӣ дар асоси низоми «ваҷури» дора ба дора ташкил карда мешавад. Ҳамзамон, маъёноти имкон доранд, ки аз молрасонаҳои иттиҳодиқардаи худ молу хидматрасонӣ харидорӣ намоянд, ки хароҷоти онҳо аз ҳисоби бучети давлатӣ пардохта мешавад.

5. Бо мақсади баланд бардоштани фаъолнокии иқтисодии занон ва фароҳам овардани шароити иловагӣ барои пура амали намудани неруи онҳо аз 1 январи соли 2024 тартиби аз қониби давлат ҷорӣ намудани хароҷоти ба касбу кор омода наҷудани занони дар ҳолати душвори иқтисодӣ қарордошта аз қониби давлат ҷорӣ карда шавад.

(Давомаш дар саҳ. 2.)

Мухтарам сарони ҳайатҳои вакилон!

Ман ба сипосгузориҳои, ки ба унвони Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон, мухтарам Эмомалӣ Шарифович Раҳмон барои истиқболи гарму самими ва дар сатҳи баланд ташкил намудани вохӯрии мо изҳор гардид, ҳамроҳ мешавам.

Ҳамаи ҳамкасбонро бо 30-солагии ташкил ёфтани Фонди байналхалқии наҷоти Арал самимона табрик менамоем. Дар давраи гузашта он аҳамияти худро ҳамчун платформаи муҳими пешбурди манфиатҳои умумӣ дар муҳориба бо мушкилоти экологӣ нишон дод. Дар ин муҳлат дар ҳавзаи баҳри Арал равишҳои мутобиқшуда таҳия, қарорҳо қабул ва барномаҳои муштарак таъкид гардида.

Меҳоҳам натиҷаҳои пурсамари раёсати Тоҷикистонро дар иттиҳодияи мо низ қайд намоям. Аз ҷумла, бобати инкишоф додани ҳамкории амали дар доираи фонд қори зиёде ба ҷо оварда шуд. Равобит бо ташкилотҳои байналхалқӣ ва ниҳодҳои молиявӣ вусъат ёфт.

Баргузорию бомуваффақияти чорабиниҳои Конфронси ҷаҳонии обро, ки таҳти сарварии мухтарам Эмомалӣ Шарифович, моҳи март соли равон дар қароргоҳи Созмони Милалӣ Муттаҳид баргузор шуд, алоҳида қайд мекунам. Дар натиҷаи ин рӯйдоди таърихӣ имкон пайдо шуд, ки тавачҷуҳи тамоми ҷомеаи ҷаҳонӣ дар доираи фонд қори зиёде ба ҷо оварда шуд. Равобит бо ташкилотҳои байналхалқӣ ва ниҳодҳои молиявӣ вусъат ёфт.

Баргузорию бомуваффақияти чорабиниҳои Конфронси ҷаҳонии обро, ки таҳти сарварии мухтарам Эмомалӣ Шарифович, моҳи март соли равон дар қароргоҳи Созмони Милалӣ Муттаҳид баргузор шуд, алоҳида қайд мекунам. Дар натиҷаи ин рӯйдоди таърихӣ имкон пайдо шуд, ки тавачҷуҳи тамоми ҷомеаи ҷаҳонӣ дар доираи фонд қори зиёде ба ҷо оварда шуд. Равобит бо ташкилотҳои байналхалқӣ ва ниҳодҳои молиявӣ вусъат ёфт.

Меҳоҳам махсус қайд намоям, ки ин фонд муҳимтарин платформаи ҳамкории минтақавӣ дар соҳаи об ва муҳити зист гардидааст. Комиссияи байнидавлатии хоҷагии об ва ташкилотҳои ҳавзаи «Амударё» ва

«Сирдарё» оид ба ҳамоҳангсозии масъалаҳои идоракунии захираҳои об ва танзими обтаъминкунии қори мунотазарро пеш мебаранд. Маркази иттилоотии илмӣ заминаи мустаҳкам таҳлили дониш ва салоҳиятҳо-ро ташаккул додааст, ки барои ҳама шарикони байналмилалӣ боз аст. Фаъолияти Комиссияи байнидавлатӣ оид ба рушди устувор ба тавсеаи ҳамкории амали дар баҳши муҳити зист мусоидат мекунад.

Илова бар ин, фонд иҷрои қарорҳои барнома ва лоиҳаҳои минтақавиро ҳамроҳанг месозад, бо ниҳодҳои байналмилалӣ ва созмонҳои васоятгар ҳамкории мекунад.

Нақш ва аҳамияти сохтори мо дар шароити ба вучуд омадани хуруҷ ва таҳдидҳои нав аз тағйироти иқлимӣ ҷаҳонӣ боз ҳам бештар мегардад.

Оқибатҳои бад шудани вазъи обу экологияи минтақа дар натиҷаи обшавии пиряхҳо ва офатҳои табиӣ, инчунин омилҳои техногенӣ, ки бинобар афзоиши босуръати демография, урбанизатсия ва индустриализатсия ба вучуд омаданд, боиси ташвиши махсус мешавад.

Ҳамкорон хуб медонанд, ки мушкили норасоии об дар Осиёи Марказӣ хусусияти шадид ва бебозғор пайдо кардааст ва дар оянда бадтар хоҳад шуд.

Коршиносон бар ин назаранд, ки то соли 2040 дар бархе аз манотиқи Осиёи Марказӣ эҳтиёҷ ба захираҳои об се маротиба афзоиш хоҳад ёфт. Зарари иқтисодӣ метавонад дар ниҳат ба 11 фоизи маҷмуи маҳсулоти минтақавӣ расад. Аллақай, ба гуфтаи Созмони Милалӣ Муттаҳид, давлатҳои минтақа ба далели камобӣ ва истифодаи бесамари захираҳои об ҳамасола то 2 миллиард доллар зиён мебинанд.

Ҳамаи ин дар доираи фонд барои дарозмуддат қор карда баромадан ва таъкиди намудани тадбирҳои минбаъд ҳам мувофиқшударо тақозо мекунад.

Мухтарам иштироккунандагонии ҷамъомад!

Мухим аст, ки раванди рушд ва ислоҳоти фонд дар асоси тамолеҷи байниҳаҷавӣ - равиши комплекси «об - энергетика - хуруқворӣ», бо назардошти даъватҳои муосири экологӣ сурат гирад.

Илова бар ин, дар ҳуҷҷатҳои асосии иттиҳодия бояд меъёрҳо, принципҳо ва ўҳдадорҳои ба таври умум эътирофшудаи байналмилалӣ дар соҳаи идоракунии ва истифодаи захираҳои оби дарёҳои фаромарзӣ инъисҳо карда шавад.

Мо инчунин тарафдорӣ қатъиян зиёд кардани таъсири сохторҳои мавҷудаи фонд бо роҳи васеъ намудани салоҳият ва мустаҳкам намудани потенциали кадрҳои техникӣ онҳо мешошем.

Дуюм. Дар арафаи вохӯриамон мо дар қарорҷӯбаи фонд фаъолияти лоиҳавиро дар давоми сӣ соли охир таҳлил кардем. Байни қоидаҳои ҳуҷҷатҳои асосии барномавии мо ва натиҷаҳои эълоншуда бо пешравии воқеии табиқӣ лоиҳаҳо тафовути ошқор мушоҳида мешавад.

Ба фикрам, ҳамаи мамлакатҳои мо ҳам бояд аз рафти иҷрои Барномаи чоруми амал оид ба расондани ёри

ба мамлакатҳои ҳавзаи баҳри Арал дар таъкид бошанд. Кор асосан аз рӯи нақшаҳои давлатӣ таъкид бурда мешавад.

Дар робита ба ин, пешниҳод менамоем, ки ба Раёсати фонд супориш дода шавад, ки барномаи амалкунанда дар аз нигоҳи таъкидӣ баррасӣ намояд. Дар он таҳияи «харитаҳои роҳ»-и табиқӣ ҳар як лоиҳаи минтақавӣ муайян карда, ҳаҷми манбаъҳои маблағгузорию, инчунин ҷадвалҳои мувофиқшудаи онҳо ба назар гирифта шавад.

Сеюм. Бояд ҳамкории низоминокро оид ба масъалаҳои чалби сармоя, технология ва кумаки техникӣ барои пешбурди лоиҳаҳои афзалиятнокии минтақавӣ пузур гардонд.

Ба ин муносибат яқинанд тақлифҳои пешниҳод карда шуданд.

Якун, ҳар як кишвари мо бояд барои чалби кумақҳои беруна ва лоиҳаҳои минтақавӣ бо муайян кардани нишондиҳандаҳои мақсаднокӣ мушаххас ба худ ўҳдадорӣ гирад.

Бояд бо ҳамоҳангии ҷалби раисикунанда механизмҳои чалб ва тақсими сармояҳо ва кумаки техникӣ таҳия карда шавад.

Дуюм, пешниҳод менамоем, ки ба мақсади тезондани табиқӣ лоиҳаҳои муштарак бо чалби шарикони хорҷӣ, институтҳои бонувуҷи байналмилалӣ ва ташкилотҳои васоятгар конфронси махсуси минтақавӣ даъват карда шавад.

Чорум. Ба мақомоти қори фонд бо иштироки мушовирони байналмилалӣ супурдани таҳияи Нақшаи дарозмуҳлати рушди Ҳамаҷониби Амударё ва Сирдарёро ба мақсад мувофиқ мемушорем.

Ба назар гирифтани моделсозии сценарияҳои гуногуни рушди вазъият дар ҳавзаҳои ин дарёҳо муҳим аст.

Боварӣ дорем, ки қабули чунин ҳуҷҷатҳои стратегӣ ба сиёсати ҳамоҳангшудаи идоракунии интегратсия шудаи идоракунии захираҳои обу энергетика дар минтақаи мо мусоидат мекунад.

(Давомаш дар саҳ. 2.)

Қарори Президенти Ҷумҳурии Ўзбекистон

ДАР БОРАИ ЧОРАҶО ОИД БА ТАТБИҚСОЗИИ ХУШСИФАТ ВА САРИВАҚТИИ СТРАТЕГИЯИ «ЎЗБЕКИСТОН — 2030» ДАР СОЛИ 2023

(Аваллаш дар сах. 1).

6. Дар доираи самти Стратегияи «Ўзбекистон — 2030» фароҳам овардани шароити муносиб барои амали намудани неруи ҳар як инсон тасдиқ карда шавад.

Нақшаи чорабиниҳои амали барои соли 2023 мубофиқи замимаи №1;

Нишондиҳандаҳои мақсаднок барои солҳои 2023-2024 мубофиқи замимаи №1а;

Рўйхати лоиҳаҳои санадҳои меъёрий ҳуқуқие, ки дар соли 2023 таҳия мешаванд, тибқи замимаи №1б.

7. Дар доираи самти Стратегияи «Ўзбекистон — 2030» оид ба таъмини неҳаҳволи аҳолии давлати рӯшди устувори иқтисодӣ:

а) аз 1 октябри соли 2023 амалиёти ба субъектҳои соҳибкорӣ ба қор бурдани санҷишҳои молиявий барои ҳаққонани андоз ба микдори беш аз 10 миллион сўм қатъиян ба тартиби судӣ дар ҳолатҳое, ки субъектҳои соҳибкорӣ оиди факти ҳуқуқвайронкунӣ баҳс мекунанд, қорӣ карда шавад;

б) аз 1 январи соли 2024 инҳо қорӣ карда шаванд:

тартиби додани субсидия ба истеҳсолкунандагони хоҷагии қишлоқ ба андозаи 50 фоизи муқофоти сугуртавий ҳангоми сугурта кардани зирот;

тартиби пардохти 1 фоизи маблағе, ки бинобар андоzi мому мулк ҳисоб шуданд, барои марказҳои тадқиқот ва рӯшд (R&D), инчунин ҳисоб кардани ставкаи андоzi иҷтимоӣ ба микдори 3 сол аз рӯи таъсири ин марказҳо сар карда;

тартиби маблағгузорию на кам аз 5 фоизи аризиши лоиҳаҳои сармоғгузорию, ки ҳар сол аз ҷониби ташкилотҳои ҳиссаи давлатиашон беш аз 50 фоиз таъбиқ мегарданд, бо роҳи баровардани заёмҳо.

8. Аз 1 январи соли 2024 низоми баргардондани андоzi аз аризиши иловашуда ба шахсонӣ воқеӣ ва ҳуқуқӣ дар ҳаҷми пураа васеъ карда шавад:

сайёҳони хоричӣ — барои махсулоте, ки дар қаламрави Ҷумҳурии Ўзбекистон харид карданд ва бинобар низоми «Tax free», дар аэропорти байналмилалӣ Ҷумҳурии Ўзбекистон расмӣ гардонданд;

түрөператорҳои — барои хидматрасонию содироти аз рӯи шартномаҳо бо контрагентҳои хоричӣ.

9. Пешниҳоди Вазорати иқтисодӣёт ва молия маъқул доғиста шавад, ки инҳоро пешбинӣ менамоянд:

ташкили Фонди таҳияи лоиҳаҳои шарикӣ давлатию ҳусусӣ дар Ўзбекистон ва ба сифати вазираи асосии он муайян намудани таҳияи хушсифати ҳуҷатҳои лоиҳаҳои шарикӣ давлатию ҳусусӣ дар энергетика, хоҷагии коммуналию, нақлиёт, экология, ниғадҳорию тандурустӣ, таълим ва дигар соҳаҳои афзалиятнок;

дар амал қорӣ намудани низоми мониторинг, идорақунии ва танзими ўҳдадорҳои бевосита ва шартии давлат, ки аз лоиҳаҳои шарикӣ давлатию ҳусусӣ бармеоянд;

ташаккули лоиҳаи бучаи давлати ва қорӣ кардан дар ҳисобот оид ба иҷрои механӣзмҳои инъиксии (марквирока) мувофиқати хароҷоти буча ба Мақсадҳои миллии рӯшди устувор ва таъсири онҳо ба тағйирёбии иқлим.

Вазорати иқтисодӣёт ва молия (Қ.Қўқоров) ворид намудани инҳоро таъмин намояд.

а) дар муҳлати ду ҳафта: лоиҳаи қарори Президенти Ўзбекистон оид ба ташкили самарабахши фаъолияти Фонди таҳияи лоиҳаҳои шарикӣ давлатию ҳусусӣ дар Ўзбекистон бо қалби институтҳои байналмилалӣю молиявий;

лоиҳаи қарори ҳуқуқмати, ки механӣзмҳои идоракунӣ ва танзими ўҳдадорҳои давлатро, ки аз лоиҳаҳои шарикӣ давлатию ҳусусӣ бармеоянд, муайян менамояд;

б) ба муҳлати то 1 январи соли 2024 лоиҳаи қарори ҳуқуқмати оид ба қорӣ намудани механӣзмҳои инъиксии (марквирока) мувофиқати хароҷоти бучаи давлати ва таъсири онҳо ба тағйирёбии иқлим.

10. Дар доираи самти Стратегияи «Ўзбекистон — 2030» оид ба таъмини неҳаҳволи аҳолии давлати рӯшди устувори иқтисодӣ:

Нақшаи чорабиниҳои амали барои соли 2023 мубофиқи иловаи №2;

Нишондиҳандаҳои мақсаднок барои солҳои 2023-2024 мубофиқи иловаи №2а;

Рўйхати лоиҳаҳои ҳуҷатҳои меъёрий ҳуқуқӣ, ки дар соли 2023 таҳия мегарданд, мубофиқи иловаи №2б.

11. Дар доираи самти Стратегияи «Ўзбекистон — 2030» бинобар сарфои захираҳои об ва ҳифзи муҳити зист:

а) аз 1 ноябри соли 2023 сар карда: механӣзми боздоштани маблағгузорию, қарзқиди ва дигар амалиёти молиявий бинобар обҳотқое, ки оид ба онҳо ҳулоаси мусобати экспертизаяи экологӣ гирифта нашоудааст, қорӣ карда шавад;

ба зиммаи шахсоне, ки ҳуқуқвайронкунӣи экологӣ содир карданд, ўҳдадорӣ оид ба барқарор намудан ва таъмини ҳифз барои муҳлати муайяни объектҳои табиӣ, ки ба онҳо зарар расонда шудааст, бо баргардондани зарар гузошта шавад;

б) ба мақсади ҳифз ва истифодани окилонаи захираҳои об аз 1 январи соли 2024: амалиёти пешбурди пешгӯии дарозмуҳлати таъвозуни оби ҳумхурӣ, аз он қумла, ҳамасола нав кардани он ва қабули барномаҳои сарфои захираҳои об қорӣ карда шавад;

қудо кардани вомҳо барои қорӣ намудани технологияҳои сарфои об бинобар ставкаи 10 фоизи солонда (аз ҳисоби субсидияи додан ба ставкаҳои фоизӣ) ба истеҳсолгарони маҳсулоти кишоварзӣ дар Ҷумҳурии Қароқалпоқистон ва вилояти Хоразм, дар оянда — дар тамоми минтақаҳои ҳумхурӣ зина ба зина таъмин карда шавад;

амалиёти қисман қубронкунӣи маблағҳое, ки ба офаридани минтақаҳои сабз аз ҷониби истеҳсолгарони маҳсулоти кишоварзӣ дар доираи низоми байналмилалӣи «карбон маркет» ниғаронда шуданд, аз ҳисоби маблағҳои грантии қалбшаванда ба мақсади кам кардани ҳаҷми партовҳои зараровар ба атмосфера қорӣ карда шавад.

Дар баробари ин қубронкунии барои минтақаҳои сабаи бунёдшуда (пӯшидани заминоҳи қароғоҳ бо зиротҳои ҳўроки қорво, дарахтон — заминҳои таъиноти кишоварзӣ) мутаносибан ба сатҳи безараргардонии гази гармонҳавӣ дода мешаванд.

12. Дар доираи самти Стратегияи «Ўзбекистон — 2030» бинобар сарфои захираҳои

об ва ҳифзи муҳити зист: Нақшаи чорабиниҳои амали барои соли 2023 мубофиқи иловаи №3;

Нишондиҳандаҳои мақсаднок барои солҳои 2023-2024 мубофиқи иловаи №3а;

Номгўйи лоиҳаҳои ҳуҷатҳои меъёрий ҳуқуқӣ, ки дар соли 2023 таҳия мегарданд, мубофиқи иловаи №3б;

13. Дар доираи самти Стратегияи «Ўзбекистон — 2030» бинобар таъмини волияти қонун, ташкили идоракунӣи давлати, ки ба хидмат кардан ба халқ ниғаронда шудааст:

а) ба мақсади фароҳам овардани қулайҳои иловагӣ ва решакан кардани харачу марачқои зиёдтаъи хангоми расондани хидмати давлати ба аҳоли:

аз 1 январи соли 2024 амалиёти гирифтани шартномаҳои хариду фурўшии воситаҳои нақлиёти автомобилӣ ва дигар доду гирифтӣи нотарыалӣ тасдиқшуда аз низоми автоматиконидашудани «Нотариус» ва маън кардани аз аризадихандагон талаб кардани ҳуҷатҳои мазкур хангоми расондани хидмати давлати ба аҳоли дар соҳаи бехатарии харакати роҳ, аз он қумла бақайдгирӣи давлатии воситаҳои нақлиёти автомобилӣю мото қорӣ карда шавад;

аз 1 марти соли 2024 тартиби расмигардонии доду гирифт, ки ба истифодаи амвол (ба истиснои гузаштани ҳуқуқи мулкдорӣ ба дигар шахс) вобаста аст, ба воситаи алоқаи видеоқонфронс бо истифодаи имзои электронӣ рақамӣ бидуни таширф овардан ба идорай нотарыалӣ, аз он қумла хангоми дар хорич будан қорӣ карда шавад;

б) аз 1 январи соли 2024 зина ба зина дар тамоми ноҳияҳо ва шарқои ҳумхурӣ низоми «Бучаи маҳалла» қорӣ карда шавад.

Дар баробари ин ба фондох оид ба ҳалли мушкилоти иҷтимоию иқтисодии маҳалла равона намудани қисми мадохилоти андоzi, ки ба бучаҳои ноҳияҳо ва шаҳрҳо меафстанд, муайян карда шавад;

в) ба мақсади минбаъд васеъ гардондани амалиёти бучависозии ташаббускор ва мустақилии молиявий маҳаллаҳо аз бучаи давлати барои маблағгузорию лоиҳаҳо, ки дар асоси афкори умум дар соли 2024 ташаккул меёбанд;

10 триллион сўм равона карда шавад, аз онҳо на камтар аз 4 триллион сўм барои барномаҳои «Деҳаи обод» ва «Маҳалли обод» равона карда шавад;

г) то охири соли 2024 тартиби баррасии масъалаи додани санҷия қорӣ амалиёти таъчилвию ҷустуҷуй ва тарғишотӣи бинобар асосқое, ки бо қонун муқарар шуданд, аз ҷониби судҳои қудоғона — судҳои тағишотӣи қорӣ карда шавад;

д) ба мақсади озодгардонии минбаъдаи масъулият дар соҳаи соҳибкорӣ аз 1 январи соли 2024 тартибе қорӣ карда шавад, ки инҳоро пешбинӣ менамоянд:

аз қавобгарӣи озод намудани шахсоне, ки бори аввал қиноъти содир карданд, агар вай зарари ба давлат дар шақли андоz ва боқо расондашуда, аз қумла пеня ва дигар санҷияҳои мулявирию то баромадани суд ба ҳонаи машаврат пураа қуброн карда бошад;

ба ҳифзи соҳибкорон ба сифати ҳимоякунандаи қамъияти (огоинома) қалб намудани Бизнес-омбулсман, Палатаи савдоу саноат ва ташкилотҳои дигар, ки субъектҳои соҳибкорӣ узви онҳо мебошанд, дар раванди тағишот ё суд бинобар ҳар як парвандаи қиноъ, ки нисбати субъекти соҳибкорӣ қушода шудааст, аз лаъзаи ба мурофия қабул кардани материалҳои парвандаи қиноъ аз ҷониби шахси мансабдорӣ дахлдор;

е) муқаррар карда шавад, ки аз 1 январи соли 2024 пураа бо светофоро муҷаҳҳаз гардондани гузаргоҳҳои пиёдагардон дар тамоми роҳҳои дар нуқтаҳои аҳолиниши сохташавандаи ду ва беш аз он ҳаттии роҳҳои автотомобилгард ҳатмӣ мебошад.

14. Дар доираи самти Стратегияи «Ўзбекистон — 2030» бинобар таъмини волияти қонун, ташкили идоракунӣи давлати, ки ба хидмат кардан ба мардум ниғаронда шудааст, тасдиқ карда шавад:

Нақшаи чорабиниҳои амали барои соли 2023 мубофиқи иловаи №1;

Нишондиҳандаҳои мақсаднок барои солҳои 2023-2024 мубофиқи иловаи №4а;

Рўйхати лоиҳаҳои ҳуҷатҳои меъёрий ҳуқуқӣ, ки дар соли 2023 таҳия мегарданд, мубофиқи иловаи №4б.

15. Дар доираи самти Стратегияи «Ўзбекистон — 2030» пайваста идома додани сиеъсате, ки аз тамоюли «Давлати бехатар ва сулҳдўст» асос мегирад, Вазорати сармоғгузорию, саноат ва савдо яққои бо Вазорати қорхори дохилӣ можи ноябри соли қорӣ дар шаҳри Тошқанд дар сатҳи баланд баргузор намудани мулоқоти Созмони ҳамкории иқтисодииро таъмин намоянд.

16. Дар доираи самти Стратегияи «Ўзбекистон — 2030» пайваста идома додани сиеъсате, ки аз тамоюли «Давлати беҳавф ва сулҳдўст» асос мегирад, тасдиқ карда шавад:

Нақшаи чорабиниҳои амали барои соли 2023 мубофиқи иловаи №5;

Нишондиҳандаҳои мақсаднок барои солҳои 2023-2024 мубофиқи иловаи №5а;

Рўйхати лоиҳаҳои ҳуҷатҳои меъёрий ҳуқуқӣ, ки дар соли 2023 таҳия мегарданд, мубофиқи иловаи №5б.

17. Агентии ахбор ва коммуникатсияи омамай (А.Хочаев), Ширкати миллии телевизион ва радиои Ўзбекистон (А.Хочаев) ва Агентии миллии ахбори Ўзбекистон (А.Қўчимов) яққои бо воситаҳои ахбори омамай дар асоси доимӣ инҳоро таъмин намоянд: васеъ шарҳ додани натиҷаҳои табиқи Стратегияи «Ўзбекистон — 2030» дар соли 2023, аз он қумла ба қомеа тавзеҳ додани моҳият ва мазмун дар воситаҳои ахбори омамай, аз он қумла ба воситаи шабақкаи умумихаҷони иттилоотӣи «Интернет» таъчилӣ то ба аҳоли расондани иттилооти ҳолисона ва пураа бинобар иҷро ва натиҷаҳои тамоми чорабиниҳо, ки дар доираи Стратегияи «Ўзбекистон — 2030» таъбиқ мегарданд.

18. Ба зиммаи роҳбарони вазорату идоракор, Раиси Шўрои Вазирони Ҷумҳурии Қароқалпоқистон, ҳокимони вилоятҳои ва шаҳри Тошқанд барои ташкили самарабахши иҷрои қарори мазкур қавобгарии шахсий гузошта шавад.

Баррасии мунтазамии рафти иҷрои қарори мазкур, мубофиқосий ва назорати фаъолияти ташкилотҳои барои иҷрои он масул, ба зиммаи Комиссияи ҳумхуриявий оид ба таъбиқи Стратегияи «Ўзбекистон — 2030» гузошта шавад.

Президенти Ҷумҳурии Ўзбекистон Ш. МИРЗИЕЕВ

Шаҳри ТОШҚАНД, 11 сентябри соли 2023.

СУХАНРОНИИ ПРЕЗИДЕНТИ ҶУМҲУРИИ ЎЗБЕКИСТОН ШАВКАТ МИРЗИЕЕВ ДАР ҚАЛАСАИ ШЎРОИ САРОНИ ДАВЛАТҶОИ МУАССИСИ ФОНДИ БАЙНАЛМИЛАЛИИ НАҚОТИ АРАЛ

(Аваллаш дар сах. 1).

Панҷум. Бояд ба ташкили қор бо қавонон дар сатҳи минтақавӣ дар масъалаҳои ташаккули маданияти муносибати эҳтиётқорона бо об ва дигар сарватҳои табиӣ, дастгирии ташаббусқои қавонан ва стартапҳо бо роҳи қабули барномаи махсус таваҷҷуҳи хоса зоҳир карда шавад. Мо ба аз наздик қалб намудани Маркази минтақавӣ оид ба дипломатияи превентивӣ дар баррасии ин масъалаҳо умед мекандем.

Муҳтарам иштирокдорони ҳамоиш!

Алоҳида мехостам ба масъалаҳои ҳамқорӣ дар роҳи пешгирии таназзули минбаъдаи экосистема, пеш аз ҳама дар минтақаи баҳри Арал истода гузарам.

Қайд менамоям, ки айни ҳол дар Ўзбекистон оид ба беҳдошти вазиёти экологӣ ва иҷтимоӣ дар Наздиарал қорқои васеъмӣқёс таъбиқ мегарданд. Дар асоси резолюсияи Ассамблеяи генералии Созмони Миллали Муттаҳид «Дар бораи минтақаи инноватсия ва технологияҳои экологӣ эълон намудани Наздиарал» Нақшаи амалиёт ва Барномаи чораҳо

оид ба рушди устувори иҷтимоию иқтисодӣ, таъмини шуғл ва баланд бардоштани сатҳи зиндагии аҳоли таъбиқ мегарданд.

Дар тўли чанд соли охир дар қаъри хушки баҳри Арал дар майдони 1,7 миллион гектар қангалзорҳо барпо карда шуданд. Дар ду соли оянда бунёд намудани ҳатқои муҳофизатии сабз боз дар 400 ҳазор гектар ба нақша гирифта шудааст. Барои бартарараф намудани оқибатҳои фоҷиаяи Арал, инчунин ҳифзи гуногунии биологӣ дар минтақаи баҳри Арал дар майдони беш аз 3,5 миллион гектар боҳити табиӣ, мамнўғоҳо ва ҳудудҳои ҳифзи давлати ташкил карда шуданд.

Имрўз майдони умумии ҳудудҳои табиӣ муҳофизатшаванда дар минтақаи баҳри Арал 4,6 миллион гектарро ташкил медиҳад.

Бар замми ин дар Ўзбекистон оид ба баланд бардоштани самарабахши истифодаи об чораҳои васеъмӣқёс ба амал бароварда мешаванд. Дар давоми ҳафт соли охир дар майдони беш аз як миллион гектар, ки ин қароб чоряки тамоми заминҳои оберишавандаи мамлақатаро ташкил медиҳад, технологияи сарфои об қорӣ карда шуд.

Дар доираи Стратегияи рушди Ўзбекистони Нав мо ният дорем, ки

Барномаи миллии ҳифзи обро таҳия кунем.

Мо метавонем ҳамқорӣи худро дар соҳаи сарфои об мустақкам намуда, онро ба сифати яқе аз афзалиятҳои фаъолияти фонд муайян кунем.

Дар қаҳаорқуби Форуми байналмилалӣи иқлим, ки соли оянда дар Самарқанд ба нақша гирифта шудааст, ният дорем намоишгоҳи технологияҳои муосири сарфакунандаи оби ширқатҳои бонфузи қаҳонро ташкил кунем.

Ба мақсади баррасии ҳамаҷонибаи ҳамаи ин масъалаҳо мо пешинҳод менамоям, ки Платформаи минтақавӣи мулоқотҳои мунтазамии вазирони захираҳои об, энергетика, экология ва иқтисоди кишварқои мо таъсис дода шавад.

Муҳтарам сарони ҳайатҳои вақилон!

Мехостам фикри худро нисбати сохтмони канали «Қўштепа» баён кунам.

Воқеан дар минтақаи мо иштирокчи нави раванди истифодаи об пайдо шуд, ки он бо кишварқои мо бо ҳеч гуна ўҳдадорихо алоқаманд нест.

Шумо нағз медонед, ки қониби

Афғонистон сохтмони каналро фаъолон пеш меканем. Ба истифода додани он метавонад тартиб ва мувозинати обро дар Осиёи Марказӣ ба қулӣ тағйир диҳад.

Мо зарур мешуморем, ки оид ба омўқтани тамоми қанбаҳои сохтмони канали «Қўштепа» ва таъсири он ба марқои оби Амударё бо қалб намудани институтҳои тадқиқотии кишварқои мо гуруҳи муштаракӣ қорӣ ташаккул дода шавад.

Пешинҳод менамоям, ки масъалаи қалб намудани намояндагони Афғонистон ба мулоқоти минтақавӣ оид ба истифодаи яққои захираҳои об баррасӣ карда шавад.

Ҳамкасбони мезист

Дар ҳотима мехостам Президенти Ҷумҳурии Қазоқистон, муҳтарам Қосим-Чомарт Кемелевич Тўқаевро ба муносибати қабули раёсати Фонди байналмилалӣи нақоти Арал табрик намоям.

Итминон дорам, ки таъбиқи ташаббусқои ба миён гузошташуда ва ҳуҷатҳои қабулшуда самарабахширо баланд бардошта, ҳамқорихо мутақабилан судмандро дар доираи фонд ба манфиати халқоқоимон ва гул-гулшуқуғии тамоми минтақаи Осиёи Марказӣ густарӣи хоҳанд дод.

Барои эҳтиборатон ташаккур.

ПЕШОМАДҶОИ ҶАМҚОРИ ДАР ДОИРАИ БУНЁДИ БАЙНАЛҶАЛҚИИ НАҚОТИ АРАЛ МУШАҶҶАС ГАРДИДАНД

(Аваллаш дар сах. 1).

Роҳбари Ўзбекистон таъқид сохт, ки ба мақсади қумакрасонӣ ба сиеъсати ҳамоҳангсозӣ бинобар идорайи яққои захираҳои обу энергетика дар минтақа бо иштироки мушовирони байналҷалқӣ қорқарди Дурномаи рушди ҳавзаҳои дарёҳои Ому ва Сир мубофиқи мақсад мебошад.

Бояд дар сатҳи минтақавӣ барои ба роҳ мондани қор бо қавонон дар масъалаҳои ташаккул додани маданияти муносибати эҳтиётқорона бо об ва дигар захираҳои табиӣ, дастгирии намудани ташаббусқои қавонан ва стартапҳо аз тарбиқи қабул кардани барномаҳои махсус эътибори махсус дода шавад. Мо ба ҳамқорӣи қарини Маркази минтақавӣи бинобар дипломатияи превентивӣ оид ба баррасии ин масъалаҳо умед мекандем, — қайд намуд роҳбарии давлати мо.

Президенти кишвари мо ба масъалаҳои ҳамқорӣи бинобар пешгирии минбаъд муфлисшавии низоми экологӣ, пеш аз ҳама, дар минтақаи баҳри Арал таваққуф намуда, қайд кард, ки ҳоли ҳозир дар Ўзбекистон барои бехтар намудани ваъзи экологӣ ва иҷтимоии Наздиарал қорқои васеъмӣқёс амали мекандем.

— Тўли чандин соли охир дар қаъри хушқушудани баҳри Арал дар майдони 1,7 миллион гектар ниҳолҳо нисшонда шуданд. Дар ду соли наздиқтарин созон додани ҳатти сабази муямовий боз 400 ҳазор гектар пешбинӣ шудааст. Барои нармтар кардани оқибатҳои фоҷиаяи Арал, ҳамчунин ниғоҳ доштани гуногурангии Наздиарал дар масоҳати зиёда аз 3,5 миллион гектар боҳити табиӣ, мамнўғоҳо ва мавзеъҳои давлати бунёд карда мешаванд, — иттилоъ дод Шавкат Мирзиёев.

Ғайр аз ин барои баланд бардоштани самаранокии истифодаи об чораҳои васеъмӣқёс пешинҳод гардидад. Тўли ҳафт соли охир дар майдони беш аз 1 миллион гектар технологияҳои сарфакунандаи об устувор карда шуданд, ки тақрибан чоряки тамоми заминҳои оберишавандаи мамлақатаро ташкил медиҳад.

Ба шарикон пешинҳод гарди, ки ҳамқориро дар соҳаи сарфои об пурзўртар кунанд, онро аз вазираҳои аввалиндараҷаи фаъолияти Бунёд доданд. Ба мақсади дар маҷмўъ мувоҳима намудани тамоми ин масъалаҳо Идораи минтақавӣи мулоқоти мунтазамии вазирони захираҳои об, энергетика, экология ва иқтисоди таъсис дода шавад.

Президенти Ўзбекистон ҳамчунин

налҷалқии нақоти Арал ба ҳуҷатҳои зерин имзо гузошанд:

— Изҳороти душанбеғии сарони давлатҳои муассиси Бунёди байналҷалқии нақоти Арал;

— Қарори Шўрои сарони давлатҳои муассиси Бунёди байналҷалқии нақоти Арал дар бораи натиҷаҳои сарварии Ҷумҳурии Ўзбекистон дар Бунёди байналҷалқии нақоти Арал;

— Қарори Шўрои сарони давлатҳои муассиси Бунёди байналҷалқии нақоти Арал дар бораи ба вазираи Президенти Бунёди байналҷалқии нақоти Арал барои солҳои 2024-2026 интиҳоб кардани Президенти Ҷумҳурии Қазоқистон Қосим-Чумарт Тўқаев;

— Қарори Шўрои сарони давлатҳои муассиси Бунёди байналҷалқии нақоти Арал дар бораи ба вазираи Президенти Бунёди байналҷалқии нақоти Арал барои солҳои 2024-2026 интиҳоб кардани Президенти Ҷумҳурии Қазоқистон Қосим-Чумарт Тўқаев;

— Қарори Шўрои сарони давлатҳои муассиси Бунёди байналҷалқии нақоти Арал дар бораи ба вазираи Президенти Бунёди байналҷалқии нақоти Арал барои солҳои 2024-2026 интиҳоб кардани Президенти Ҷумҳурии Қазоқистон Қосим-Чумарт Тўқаев;

— Қарори Шўрои сарони давлатҳои муассиси Бунёди байналҷалқии нақоти Арал дар бораи ба вазираи Президенти Бунёди байналҷалқии нақоти Арал барои солҳои 2024-2026 интиҳоб кардани Президенти Ҷумҳурии Қазоқистон Қосим-Чумарт Тўқаев;

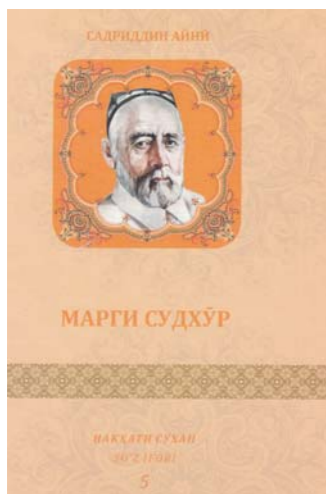
— Қарори Шўрои сарони давлатҳои муассиси Бунёди байналҷалқии нақоти Арал дар бораи ба вазираи Президенти Бунёди байналҷалқии нақоти Арал барои солҳои 2024-2026 интиҳоб кардани Президенти Ҷумҳурии Қазоқистон Қосим-Чумарт Тўқаев;

— Қарори Шўрои сарони давлатҳои муассиси Бунёди байналҷалқии нақоти Арал дар бораи ба вазираи Президенти Бунёди байналҷалқии нақоти Арал барои солҳои 2024-2026 интиҳоб кардани Президенти Ҷумҳурии Қазоқистон Қосим-Чумарт Тўқаев;

— Қарори Шўрои сарони давлатҳои муассиси Бунёди байналҷалқии нақоти Арал дар бораи ба вазираи Президенти Бунёди байналҷалқии нақоти Арал барои солҳои 2024-2026 интиҳоб кардани Президенти Ҷумҳурии Қазоқистон Қосим-Чумарт Тўқаев;

ТУҲФАИ ХЕЛЕ МУНОСИБ

Ба ифтихори гиромидошти 145-умин солгарди сардафтари адабиёти навини тоҷик ва Қаҳрамони Тоҷикистон - Устод Садриддин Айнӣ, аз тариқи нашриёти «Tubo nashr» асар машҳури ӯ «Марги судхӯр» рӯйи чопро дид.

Устод Садриддин Айнӣ бо воситаи қиссаи мазкур ҳаёти воқеии як давраи хеле мураккаби халқи тоҷикро инъикос намудааст. Асар ҳидсаю воқеоти ҳаёти сиёсий, иҷтимоӣ ва иқтисодии охири асри XIX ва аввали асри XX-ро тасвир кардааст. Тамоми фиксу фучур, фиребу найранг, шӯру шари судхӯрон ва дар баробари ин ҳаёти вазини тоқатфарсои мардуми одии Аморати Бухоро ва дехоти онро пеши чашми хонанда воқеӣ намудор гардондааст.

«Марги судхӯр», ки ҳанӯз соли 1937 чоп шуда буд, воқеан аз асарҳои барҷастаи адабиёти ҷаҳон буда, номи устод Айнӣро ҳамрадифи адбони бузурги олам кард.

«Айнӣ нафақат нависандаи шумо, балки адбиби мо ҳам ҳаст. Асарҳои ӯ барои мо натавон намунаи санъати зебо, балки боз аёнӣ яти бевоситаи таълими мебошанд. Ин китобҳо фақат гама ҳасратҳои кӯҳна ва комёбиҳои нави халқи тоҷикро инъикос мекунанд, балки онҳо худ аз худ аллақай тасбити зиндаи ин комёбиҳо ба шумор мераванд...», навиштааст жур-

налисти машҳури Чех Юлиус Фучик дар асараш «Дар бораи Осийи Миёна» (Тошканд, 1960), ки бо устод Айнӣ мулоқоти бевосита ва самимӣ дошт.

Тавре ки дар сарсухони китоб Сафири Фавкулода ва Мухтори Чумхури Тоҷикистон дар Ўзбекистон Абдучаббор Раҳмонзода мегӯяд: «Устод Садриддин Айнӣ дар рушди адабиёт ва фарҳанги тоҷик саҳми беназир гузошта, намунаҳои бехтарини асарҳои назмиву насриро таълиф кардааст, ки ҳар кадоми он ба хазинаи адабиёти ҷаҳонӣ ворид шуда, дар тарбияи башариат нақши беназир бозидаанд. Маҳсусан, қиссаи «Марги судхӯр» аз ҷиҳати интихоби мавзӯи ва тасвири саҷияву характер, бозтоби дунёи мураккаби инсон намунаи бехтарини насри бадеӣ ба шумор мераванд».

Ба таъбири Раҳмонзода «доншуманд ва шарқшиноси Чех Иржи Бечка дуруст ишора менамояд, ки «Садриддин Айнӣ дар «Марги судхӯр» дар тасвири олами рӯҳии судхӯрон ба комёбиҳои калон ноил гардид. Ба ақидаи муҳаққиқ ҳар як далели овардаи адби асоси воқеӣ дошта, бо муҳит созор мебошад».

Тавре, ки муҳаррири китоб шoir Паймон зир менамояд, «Марги судхӯр, воқеан қуллани баландтарини ҳаҷми бадеӣ дар адабиёти муосири мост. Аз ин лиҳоз иқдоми дастдандаркории Маркази миллии фарҳангии тоҷикони Ўзбекистон бо сарвари Гулшан Субҳонова ва ҷонишини ӯ Насиба Заиниддинова бобати иштироки ин асари беаъвол дар кишвар шоистаи табрик ва таҳсин аст».

Далер АЗИЗОВ, хабарнигори «Овози тоҷик».

ДАР САМАРҚАНД НАХУСТИН МАҲАЛЛАИ САЙЁҲИ КУШОДА ШУД

«Боғи балианд» аз боғҳои машҳури Амир Темур аст. Дар манбаҳои таърихӣ низ дар бораи анҷирзори «Боғи балианд» маълумот ҳаст. Ҷунони, дар «Бобурнома» омада, ки дар ин мавзӯ ба шарафи набераи маҳбуи Амир Темур, духтари Мироншоҳ – Окобегим «Боғи балианд» бунёд ёфта, дар он дарахтони анҷир мавҷуданд.

Имрӯз дар ҳудуди 40 гектар беш аз 10 ҳазор бех дарахт, 2 навъи анҷир (зарду сиёҳ) парварӣ карда мешаванд. Меваҳои анҷир аз ҷиҳати экологӣ тоза буда, дар парваршии он ягон маводи кимиёвӣ истифода намешаванд.

Зиёратгоҳи Хоҷа Исҳоқи Вали, ёдгори археологӣ «Қизилартепла», маркази сайёҳиву тиббии «Биюнур», меҳмонхонаҳо ва ғайра тӯли чандин сол ба сайёҳони дохилои хориҷӣ хизмат мерасонанд.

6-уми сентябр, маросими ифтитоҳи «Маҳаллаи сайёҳии «Боғи балианд» баргузор гардид. Дар он раиси Қўмитаи сайёҳии Ўзбекистон Умид Шодиев, ҷонишини ҳокими вилояти Рустам Қўбилов ва ҳокими

шаҳр Фаазилдин Умаров иштирок намуда, соқинони маҳаллаи «Боғи балианд»-ро бо гирифтани унвони «Маҳаллаи сайёҳӣ» табрик намуданд. Раиси Қўмитаи сайёҳии Ўзбекистон У. Шодиев ба раиси маҳалла Мурод Нуриддинов шодатномаи маҳаллаи сайёҳиро супурд.

Соли 2020 нахустин деҳаи сайёҳии Самарқанд – Қўнигил, ба истифода супурда шуда буд, ин пас аз се сол дар кишварамон нахустин маҳаллаи сайёҳӣ таъсис дода мешаванд, – гуфт ҷонишини ҳокими вилояти Рустам Қўбилов. – Зеро ба ин минтақа тавачҷуҳи на танҳо сайёҳони дохилӣ, балки сайёҳони хориҷӣ низ рӯз то рӯз меафзояд. Мо имкон дорем, ки дар оянда миқдори ин гуна ҷойҳои сайёҳиро зиёд кунем.

Дар маҳаллаи сайёҳӣ фуруши анҷир, намоиши маҳсулоти хунароқи мардумӣ таҳлил карда шуд.

– Анҷир барои шифои бемориҳои зиқи нафас, сурфаи кӯҳна, камуний, бемадории организм, тағилши дил, иллати меъда, ҷигар, гурда, сипурз ва ғайра ба қор меояд, – гуфт собиқадорони меҳнат Талъат Абдуллоев. – Абӯали Сино истеъмоли анҷирро ба одамони солхӯрда ва ашхоси аз бемории вазнин рафта тавсия медиҳад. Меваи анҷир хосияти араку пешобронӣ дорад. Анҷир дар шир ҷӯшонда сурфаи хушк ва илтиҳоби роҳи овозро рафъ месозад. Ҷўшоби барғони навуштаи анҷир давои хуби гиҷқаронӣ аст. Мо кўшиш мекунем, ки хунари парваршии қардани анҷирро ба насли оянда омўзем.

Зоҳир ҲАСАНЗОДА, хабарнигори «Овози тоҷик» дар вилояти Самарқанд.

5-10 сентябри соли ҷорӣ дар Италия бозиҳои умумиҷаҳонии варзиш баргузор гардид. Дар ин мусобиқаи байналхалқӣ бинобар 30 навъи варзиш тақрибан 6 ҳазор варзишгарон ширкат карданд.

Дар муҳорибаи тан ба тан, ки бори аввал ба бозиҳои байналхалқии варзиш дохил карда шуд, бинобар 10 вазн талошӯ сурат гирифтанд. Варзишгарони ҷамоаи яққачини Ўзбекистон дар 6 вазн соҳиби медалҳои тиллоӣ гардиданд. Ҳамчунин дар самти semikontakt 1 медали тиллоӣ, 1 нуқра ро ба даст оварда, ҷамъан ба 8 медал дар ҳисоби умумиҷамоавӣ сазовори мақоми якум шуданд. Дар ин бора хидмати ахбори Федератсияи муҳорибаи тан ба тан маълумот дод.

Дар Иттиҳоди нависандагони Ўзбекистон бахшида ба муаррифии осори ҳаштҷилдаи «Адабиёт дунёси»-и Қаҳрамони Ўзбекистон, адабиётшиноси маъруф Иброҳим Ғафуров анҷумани маърифати баргузор шуд.

Раиси Иттиҳоди нависандагони Ўзбекистон Сирочидин Сайид, мувини аввали Раиси Палатаи қўнгузорони Олий Маҷлис Акмал Саидов, нависандаи халқӣ Хуршид Дўстмуҳаммад, шоираи шинохта Шарифа Салимова ва дигарон дар бораи фаъолияти самарабахши адабии Иброҳим Ғафуров – ин эҷодкори забардасту захматкаш суҳан гуфтанд.

Суратгир: О. ПАРДАЕВ (ЎЗА).

ДАР ҚОЙИ ПАНЦУМ

Маркази байналхалқӣ-таҳлилии Китқои Канада рӯйхати бузургтарини даҳ компанияи бузурги тиллоистеҳсолкунандаи ҷаҳонро дар нимсолаи аввали соли 2023 эълон намуд.

Тибқи хабари маркази Комбинати маъдани кўҳии Навой дар қойи панҷум қарор дорад. Комбинат дар нимсолаи аввали соли равон 1,425 инсия тилло истеҳсол намуда, ҳаҷми истеҳсоли он нисбати ҳамин давраи соли гузашта 2,1

қоиз афзудааст. Қои «Мурунтови», ки ба Комбинати маъдани кўҳии Навой тааллуқ дорад, яке аз калонтарин қанҷи тиллоӣ ҷаҳон шинохта шуда, дар қойи дуюм қарор доштааст.

Мухбири худамон.

МО АЗ КАСЕ КАМ НЕСТЕМ

(Аввалаш дар сах.3).

А. Субҳон дар идомаи мақолааш менависад, ки «... дар Ўзбекистон 21 октябри соли 1989 ба забони ўзбекӣ мақоми давлатӣ дода шуд. Ин маънои онро дошт, ки тамоми қорғузорӣ дар идораҳои давлатӣ ба забони давлатӣ сурат мегирад. Бо вуҷуди ин, Қонуни Асосӣ ва Қонуни забони давлатӣ қорғузорӣ забонҳои миллиро дар маҷлису ҷамъомадҳо манъ накард. Тибқи ин қонун миллилати дигар, аз ҷумла тоҷикон, дар қойҳои, ки зич умр ба сар мебаранд, ҳаққу ҳуқуқи қомил доранд, ки ба забони модарии худ табулоти афқор намоянд, маҷлис гузаронанд, дари мактабҳои худро қўшонанд, широру деворевезаҳоро ба забони модарии худ нависта, дар қойҳои ба назар намоён насб намоянд ва ҳоказо». Афсус, ин бандҳои Қонуни Асосӣ ва Қонуни забони давлатӣ ба назари эътибор гирифта намешавад. Дар маҳаллаи «Каттасой», ки фақат номияндагони миллияти тоҷик зиндагӣ доранд, широру деворевезаҳо ба забони тоҷикӣ навишта намуфтаанд. Ин ҳолат дар мактабҳои тоҷикони кўҳистони Нурато низ ба назар мерасад. Дар баъзе мактабҳои кўҳлоя ҳатто «Чадавали дарсӣ»-ро бо тоҷикӣ навишташанд. Онҳо Қонуни забони давлатиро риоя накардаанд.

Дар бисёр шабнишиниҳои дехоти тоҷикони ноҳияи Фориш иштирок кардаам. Он ҳо, бо вуҷуди он ки иштирокчиён ҳама тоҷиканд, қариб касе ба забони тоҷикӣ суҳани шодбодӣ намегӯяд...

Суҳане чанд дар бораи қору фаъолияти марказҳои милли-фарҳангии тоҷикон. Маркази милли-фарҳангии тоҷикони ҷумҳурӣ тўли фаъолиятш чанд қорабинии судбахши фарҳангӣ гузаронд.

Тибқи барномаҳои таҳияшуда марказ минбаъд қорабиниҳои гуногуни адабиёву фарҳангии зиёдеро баргузоро ҳоҳад намуд. Вале як чиз бисёр қорохаткунанда аст, ки баъзе райсонии марказҳои тоҷикон ё ба забони адабии тоҷикӣ ҳарф зада наметавонанд ё намеҳоҳанд. Инҷониб дар он андешаам, ки райсонии марказҳои фарҳангии милли бояд ба забони тоҷикӣ, барои он ки ба дигарон намунаи ибрат гарданд, бисёр мурағаттаб ҳарф бизананд, мардумро ба ин васила ба фарҳангӣ милли дилгарм созанд. Фаромўш набояд қард, ки дар қорабиниҳои фарҳангӣ суҳан қардан ба забони модарӣ аз ҳастии марказ ва миллат дарак медиҳад.

Медонем, ки дар вилояти Бухоро мактабҳои тоҷикӣ вуҷуд надоранд. Пас мақсад аз қўшодани баҳши забони адабиёти тоҷик дар Қўнишгоҳи давлатии Бухоро қист? Қойи он гуруҳҳои омўзгори синфҳои ибтидоиро риоя накардаанд.

таби таъсис дода мешуд, нур болои нур мегардид. Дар ин ҳолат барои қўшодани гуруҳҳои тоҷикӣ дар муассисаҳои таълими томақтабӣ ва мактабӣ замина пайдо мегардид ва зина ба зина таъсиси баҳши тоҷикӣ дигар қанҷо имконпазир мегардид.

Имрӯз дар баъзе мактабҳои тоҷикӣ баъзе қанҷоро ба забони давлатӣ дарс медиҳанд. Сабаб – нарасидани мутахассис.

Забоне, ки дар тўли 1000 сол дар ин сарзамин забони қорғузорӣ, илму фарҳанг буд, имрӯз ба қоқомикоҳи дучор гардидааст, ки ин аз қоқойдӣ ва бетафавутии мо соҳибзабонҳоқст. Барои рушди забон ва фарҳанг милли ҳама гуна шароит ва имконот вуҷуд дорад. Аммо мо аз ҳуқуқи худ самараноқ истифода намекунем.

Далелҳо собит менамоянд, ки агар мо – тоҷикон ба забони модарии худ таҳсил гирем ҳам, аз дигарон қам намешавем, дар зиндагӣ роҳи худро пайдо мекунем. Мо метавонем мақом ва мақвеи худро дар қоқома пайдо намуда, дар бунёди Ўзбекистони Нав ва Эҳёи сеюм саҳми арзанда дошта бошем. Фаромўш набояд қард, ки таҳсил гирифта ба забони модарӣ арғузорӣ ба арзишҳои миллий, эҳтиром овардан ба модар ва ширӣ сафеди ўст.

Ўзбақбойи РАҲМОН, хабарнигори «Овози тоҷик». Вилояти НАВОЙ.

Ҳамзамони мо

МАҲБУБИ МАРДУМ

Аз рўзе, ки Толибҷон Норов бо ҳамсараш Майсара Менғниёзова ба деҳаи Оқсуи ноҳияи Олтинсой омаданд, гўё офтоб ба рўйи мардуми он хандид. Ин ҷуфти муносиб дар зудтарин фурсат байни бошандагони деҳа соҳиби эҳтиром гаштанд. Зеро деҳа то он вақт дуктури касбӣ на дошт. Оилаи қавонро, ки зану шавҳар ҳар ду табиб буданд, аҳолӣ бо хушқоли қабул қард. То ин дам Валиддуктури ваҳшиворӣ аз масофаи 15 километр омада, ба аҳли Оқсу хидмати тиббӣ мерасонд. Табибист, ки омаду рафт аз ин дурӣ осон нест, машаққат ва хароҷот дорад... Ҳоса, дар айёми сармо... Ин аст, ки баъзан мардум бидуни қумаки аввалии монда, азият медиҳанд. Гоҳе чунин таъхирҳо паёмади ноҳуш ҳам ба бор меовард.

Бояд гуфт, ки Толибҷон фарзанди ҳамин кўҳистон аст, ӯ соли 1976 дар оилаи омўзгори панани кимийб Ҳамроқул Норов ба дунё омад. То синфи ҳашт дар мактаби рақами 41-уми деҳа таҳсил қард. Баъдан хонишор дар дабистони рақами 9-уми ноҳияи Олтинсой идома дод. Онро бо шохадатномаи аъло хатм намуд. Бо маслиҳату машварати қилбоғҳо ба Омўзишгоҳи тиббии ноҳияи Деҳна ҳуҷат супорида, толибилми ин

даргоҳ гардид. Падар бисёр меҳост, ки писараш мутахассиси хуби соҳаи тандурустӣ шавад. Зеро медонист, ки мардуми Оқсу ба дуктур ниёз доранд. Толибҷон соли 1996 омўзишгоҳро хатм қарда, ба шувбаи қарроҳии шифохонаи шаҳри Деҳнав ба қор даромад. Зери сарпарастии номзади илмҳои тиб Акбар Маҳмудов, ки ҳамзамон рақбарии шувбаи қарроҳиро дар ўҳда дошт, ба фаъолияти қорӣ оғоз намуд. Акбар Маҳмудов шогирди худро тўли ду сол ба дараҷае тарбият ва роҳнамоӣ қард, ки вай қарроҳи хубе гашт. Ҳатто амалиётҳои қарроҳии одиро мустақилона мегузаронд. Ҳарчанд фелдшер буд, дар амалҳои қарроҳӣ ширкат меварзид. Рақбар шувба аз саъю ғайрати шогирди мамнун гашта, пайваस्ता таъкид мекард, ки дуктур дар шароити дехоти кўҳистон бояд дар маҷмўе аз ҳамаи соҳаҳои тиб воқиф бошад.

Ба қор омадани ҳамшираи шафқат – Майсара Менғниёзова ҳаёти Толибҷонро қуллан тағйир дод. Чавон ба «дом»-и ишқу муҳаббати оташин афтада, билотира оилаи нав барпо қарданд. Пасон ба Оқсу баргаштанд ва фаъолияти қорӣи худро дар Бунгоҳи тиббии деҳадаи мазкур оғоз намуданд. Бунгоҳи тиббӣ он солҳо техникае надошт, ки дар зарурат беморонро ба шифохонаи марказӣ, ё ҳадди ақал ба бемористони деҳаи Ваҳшивор баранд. Толибҷон ба назардошти ин мушкил трактор харид, ки мардуми маҳаллӣ «Пат-пат»-аш меномиданд. Трактор, вақте ба қор мебаромад, пат-пат садо мебарорад, бинобар ин ба ҳамин ном машур гашта буд. Толибҷон бо шўйи меғўяд, «Пат-пат» чандин сол ба қойи мошини ёрии таъҷилӣ хидмат қард.

Ҳоло як «Дамас», ки низ бо саъю талошҳои Толибҷон ба даст омадааст, барои мардуми 11 деҳаи минтақа хидмат мерасонад, онҳоро аз хиҷолат меараҳонад.

Бошандагони Оқсу меғўянд: – 25 сол бо зарвозани хавли Толибҷон ба рўйи аҳли деҳа ҳамеша боз аст. Қоратодагон шаб ё рўз, бидуни истиҳола ба шифоқори худ муроҷиат мекунанд ва ин марди қўшоданеҳраву хушмуомила ба доди онҳо расида, барои халли мушкили пешомада қумак мерасонад. Шифоқор дар як гўшаи хавлиаш қанҷи алоҳидае сохтааст, ки беморонро он ҳо қабул ва муоина намуда, зарурат бошад, муодила мекунанд. Агар вазъи бемор қиддист, зуд ба бемористон мебаранд.

Зану шавҳар алқол дар Бунгоҳи тиббии оилавии «Ҳавз» қор мекунанд. Рақбарии он мутахассиси қавон Салоҳиддин Тағоев аст. ӯ меғўяд: – Толибҷон аз бехтарин фелдшерҳои мост, мардум ба ӯ илхоси балианд доранд.

Шариф ХАЛИЛ, хабарнигори «Овози тоҷик», вилояти Сурхондарё.

Ислоҳоти васеъмиқёс дар соҳаи таълими кишвар ба мақсади ташаққули маънавият ва донишандўзи тилибилмон роҳандозӣ гардидааст. Қавонон ояндасозии кишвар мебошанд. Қавонони соҳибтаҳассус, ташаббусқор, соҳибқоро созандаи бомаърифат маҳз дар останаи мактаб ташаққули меёбанд. Ба ин мақсади науку мактабҳои вилояти Навой чун дигар дабистонҳои кишвар дарҳои худро боз намудаанд.

МУАССИСАҲОИ ТАЪЛИМӢ ДАР ВИЛОЯТИ НАВОЙ

Дар мактабҳои вилояти Навой соли хониши 2023-2024 190 561 нафар толибилм таълиму тарбия мегардан. Ба синфи якум 20 374 нафар кўдакони қабул гардидаанд. Имрӯз дар вилоят 366 мактаби таҳсилоти ҷамоагонӣ фаъолият дорад. Аз ин миқдор дуюшо мактаб-интернатҳои ихтисосёфтаи эҷодӣ мебошанд. Ба ҷуз ин, дар вилоят як мактаби президентӣ ва ҳафт муассисаи таълими ихтисосёфтаи назди агентии муассисаҳои таълими Президент толибилмонро қабул намудаанд.

Дар муассисаҳои таълими вилоят 3 360 нафар омўзгори тоифаи олий, 5 127 нафар муаллимонии тоифаи якум, 5 445 нафар тоифаи дуюм ва 5 401 нафар омўзгори соҳибихтисос машғули таълиму тарбия мебошанд.

Соли равон дар вилоят барои 3880 нафар толибилм дуюшои мактаби нав ва ҳафт бинои иловагӣ дар назди мактабҳо бунёд гардид. Дар ин қараён соҳибқорони маърифатарпарвари вилоят саҳми мондогор мегузаронд. Соҳибқори саховатманд А.Саканов ҳимматбаланди намуда, бо маблағи 23 миллиард сўм қоромӣ намуд, мактаби навро барои 990 нафар толибилм бунёд намуда, ба истифода супурд. Дар маросими қўшодашавии мактаб ҳокими вилоят Н. Турсунов иштирок намуд.

ӯ. РАҲМОН, хабарнигори «Овози тоҷик». Вилояти НАВОЙ.

Овози тоҷик МУАССИСЛАР: Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлиси Қонунчилик палатаси Кенгаши, Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлиси Сенати Кенгаши ва Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамаси. Тоҷик тилида нашр этилади.

Сармуҳаррир Шерпўлод ВАКИЛОВ Рузнома ҳафтае ду маротиба: рузҳои чоршанбе ва шанбе чоп мешавад. Рузнома дар компютерхонаи идора ҳарфчийн ва саҳифабандӣ гардид.

Ҳаҷми насри бадеӣ, очерку мақола аз 5 саҳифаи чопи ду интервали ва шеър аз 50 мисраъ зиёд бошад, идора қабул намекунад. Рузнома ба мактабҳои интишорнашуда қавоб намегардонанд. Рузнома 25 июни соли 2008 дар Оқсонии матбуот ва ахбороти Ўзбекистон таҳти рақами 0003 ба рўйхат гирифта шудааст. Индекси нашр – 170. Фармоиши 2 Г-925. Адади нашр 4545. Ҳаҷм 2 ҷузыи чопӣ. Усули нашр – офсет, андозаи А-2.

Мухаррири навбатдор: Т. Тўхтаев. Саҳифабанд-дизайнер: Х. Тўхтаева. Мувофиқи қадвал – 21.30. Ба чоп супурда шуд – 00.00.

Нишонии мо: 100000 ш. Тошканд, кўчаи Матбуотчилар, 32. Телефонҳо: қабулгоҳ: 233 - 82 - 83; Котибот 233 - 83 - 35. Факс: 233-57-30. сайт http://ovozitojik.uz/, e-mail: ovozitoj@umail.uz, ovoz@list.ru Индекси обуна 170. Матбааи табунашри Ширкати саҳомии «Шарқ». Нишонии қорхона: қўчаи Буюқ Турон, ҳонҷи 41.